Crioulo

Isaac Xubín

É complicado elaborar unha defensa do sentimento de orgullo que me produce o feito de que o círculo de amizades se contrae cada vez máis. Pero é que o seu tamaño é inversamente proporcional á felicidade que sinto comigo mesmo e con aqueles cos que son feliz. Podería disimular un pouco e convencerme de que hai alguén atento á miña voz, pero non, tampouco hai ninguén para escoitarme e hai tempo que abandonei os muros da patria miña. En realidade son eu quen escoita unha voz que me convida durante uns minutos a unirme ao seu exército para marchar a un país meridional e presentar batalla. E malia que compartiría os obxectivos e a ética desa milicia é unha voz poética que fala dende unha historia afastada de máis (...) Agora que reparo en que a superficie da miña mesa de traballo arrecende ás pingas derramadas do café que acabo de tomar véñenme ás mentes unhas imaxes do meu pasado, moi concretas, que conxuran unha parte escura do meu espírito, unha visión que me quere convencer para que saia correndo desta situación en que me atopo, que a solución é volver aos lugares en que fun feliz. Durante uns segundos pasan por diante da miña vontade os días azuis da primavera cando apunta ao verán, o discorrer tranquilo dun río larguísimo á altura do lugar en que un home atopou os motivos axeitados para escribir unha canción que só pretendía dicir adeus. A mesma primavera de ilusión e chamadas de teléfono a unha moza coa que executaba un baile alegre de achegarnos e afastarnos cando me ofrecía acubillo na súa casa e unha infusión con galletas para dar por finalizadas as noites de esmorga.

Pero a miña conciencia retoma o mando e emite a mensaxe concreta e definitiva: podes volver ao lugar, nunca retomarás o intre. O resultado da enunciación da imposibilidade supón o estoupido dunha espiral que sempre se proxecta con forza e que adoita ter consecuencias destrutivas para as que eu, por sorte, estou preparado. A sombra da miña idade comeza a ser alongada pero os meus pés nunca deixaron de moverse, non lle teño medo polo de agora á balanza do tempo. A meirande marca de dor que me pode causar o feito de mirar cara atrás é o riso cómplice de quen ten o balance a favor. (...) Pero arestora, neste alegre mes que os poetas adoitan chamar de diferente xeito, maio ou xuño segundo lle veña en gana ao seu espírito, estou en perigo. Todo o conseguido até o momento pode derrubarse e transformarse en ruínas, ser inútil. Non quedarán nin os alicerces e malia que nada deixará de ter sentido probablemente sexa preciso recomenzar a inxente tarefa que consumiu todas as miñas forzas e toda a miña vontade dende que teño conciencia, unha tarefa que é indisoluble da miña identidade. O único consolo é que desta volta sei como facelo e quizais non sexa unha faena tan ardua como foi no pasado. (...) Eles representan todo o que odio nesta vida, o individualismo, o elitismo, o desprezo por aqueles que están ao seu carón, os que foron antes e a súa historia, o fascismo e a xenofobia intrínsecos á súa ideoloxía que abandona o material e se concentra na estética do pasado. Xa dixeran que a única forma de soporta o cheirume das historias do pasado é envolverlas en melodías ou relatos. Ao fin e ao cabo a palabra luxo sempre

tivo unha orixe pexorativa, eles son a parte prescindible da colleita. E admito todo isto quizais porque debe ser bastante triste verse vencido polas costas e co coitelo dun amigo chantado entre as omoplatas. Pero eles son para min o inimigo. E non hai nada de deshonra en ser abatido polo inimigo. Teiman en poñerme na tesitura de ter que escoller a opción de converterme nun traidor. Non podo obviar a realidade, admito que estou cada vez máis cerca do cavorco. Hai tempo que acubillo a opción dentro de min e estou afeito a visualizala, tanto me ten a profundidade da caída, coñezo a ameaza da situación e o único ao que lle teño medo é a converterme nun tramposo, medo a sentir a tentación de dar a volta e facer como que nada aconteceu. Nos grandes momentos da miña vida sempre souben cal era o camiño correcto, sempre, sen excepción. Collino. Xa que logo, cando teño esta sensación, a da certeza de que o único camiño posible para min se atopa fóra de todo ao que eu chamei fogar, é o único momento en que miro con máis alivio ca satisfacción aquela decisión tomada hai anos a piques de rematar as miñas tarefas e obrigas no campus. Porque me ofreceu a posibilidade de ter opcións neste intre tan dilatado de dúbida e incerteza. Aínda gardo o billete de tren dentro dunha caixa onde tamén descansan as cartas do irmán e certas letras que me chegaron dende a illa esmeralda o primeiro verán en que imaxinei que quizais o amor era posible. Sei tamén que a miña nai conserva unha fotografía en que eu estou subido xa sobre o primeiro banzo do vagón e ela está na plataforma, ao pé de min, despedíndose. Eu estou a desexar que o tren comece a súa marcha e ela tenta con todas as forzas reter o intre, que non avance nada, nin o tren, nin o tempo, nin a humidade da estación. Agora non lembro se é posible ver na foto o cartel metálico onde se mostran os topónimos que sinalaban a orixe e o destino daquel convoi. (...) En verdade foron moi poucas as ocasións en que me puxen a imaxinar como sería a miña vida no caso de quedar na Terra, non adoito facer este exercicio de imaxinación case nunca. Unha das certezas é que non podería dedicarme ao que me gusta e, polo tanto, non estaría a cismar nas posibilidades deste pensamento. É certo que estaría cerca da familia, cerca dos amigos e podería posuír as paisaxes que durante os últimos anos comezan a semellarme alleas, descoñecidas e mesmo exóticas. (...) Así que supoño que é lóxico que, no canto deste exercicio, me guste máis agrupar as cidades en que vivín segundo algunhas casualidades que se

dan entre elas. Porque me axudan a estar seguro do meu traxecto. Sei que non é máis ca un xogo sen valor e que os accidentes nada teñen que ver coa praxe das cousas que pagan a pena. Pero non deixa de ser un exercicio máis divertido e feraz que procurar razóns para o arrepentimento. As veces son os elementos gastronómicos que comparten as clases oprimidas das sociedades que me deron acubillo, patacas, peixe frito e bebida barata; a cor vermella que se repite nas bandeiras; ou o feito de que o artigo apareza ao carón do topónimo nos sinais de tráfico, porque é certísimo que a ignorancia é moi atrevida e que a maragota, coma calquera outro peixe, morre pola boca. (...) Mesmo aquel tesouro que era para min a toponimia comeza a escorrer e a esvarar entre os dedos das miñas mans baixo a presión da desidia, a impotencia e o desarraigo e atópoa substituída nos meus textos por cancións celtas ou xermánicas en linguas máis pequeniñas aínda dispostas a ser amadas e sobrevivir sen caer na trampa mortal de fantasías pasadas: imperiais ou académicas. (...) A voz da muller que escoito quéixase agora da morte do seu namorado, aínda é unha voz setentrional, unha rapaza que perdeu o prometido afogado nas augas da canle, un mar infestado de soldados, dinastías e ferventes crentes do Leviatán e outras bestas marítimas que lle meten o medo a homes deireitos. Esta é unha idea que me lembra a imaxe da áncora e de aí a acordanza de que hai demasiado tempo que non me tatúo, un pensamento que me leva á súa vez a pensar no meu irmán e de aí até Antígona e a seguridade dos seus actos: é conforme á verdade a posibilidade de casar de novo, malia a dor pola perda concibir outro fillo, pero é imposible ter un irmán de novo. Así que o seguinte que poña sobre a miña pel será a áncora, ese símbolo dos primeiros cristiáns, que para iso fun criado na estética e no aparato dunhas celebracións ás que lle debo unha sorte de bagaxe da que é imposible ceibarse, como a áncora da esperanza, o mar e o meu irmán. Porque para alguén coma min, para alguén que non posuín endexamaís nin un só recuncho físico que se mantivese ao longo da vida ao que poder chamar fogar, só queda unha opción coa que encher este baleiro: o corpo do meu irmán. É así, por iso, que cando o aperto rodeo cos brazos unha igrexa, un cemiterio e unha bandeira (...) A verdade é que arestora que estou a reconstruír os feitos reparo en que aquela foto da que falei antes, na que estamos miña nai e eu co tren de testemuña non corresponde á primeira viaxe ao leste. Na primeira viaxe ao leste meu pai conduciu o

coche até a estación dos camiños de ferro pero até o lugar en que nos habitaría a crúa despedida só me acompañaron a nai e o irmán: toda a traxedia clásica inscrita no triángulo da nosa presenza sobre as lousas húmidas da plataforma. Si. Recordo mirar pola fiestra mentres me afastaba da súa presenza, o brazo de meu irmán recollendo a presenza feble da miña nai

coa cara crispada polo pranto retido e, de súpeto, un lixeiro cambio que transforma o significado, un apertar de dentes e os seus ollos máis abertos e chantados nos meus, o seu puño que se ergue cunha mensaxe clara que me guía até este intre en que me falo a min mesmo. Son crioulo e estou orgulloso. Adiante.